

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

ОТЧЕТ

ЗА РАЗХОДИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2018 ГОДИНА (Формуляр ЕЕ 0801 0)

Представя се от фирми, предприятия, органи на държавно и местно управление и други, които имат извършени разходи през съответната година , свързани с опазването на околната среда до 12 април 2019 г. на Териториалното статистическо бюро

БУЛСТАТ:

Име на предприятието :

Област

Местонамиране на дейността (населено място гр.с.):

Адрес на предприятието

Съставител (име и фамилия):

Телефон за контакт

е-майл адрес:

Дата:

Ръководител:

Моля, посочете средносписъчния брой на наетите по трудово и служебно правоотношение през годината - брой

Внос на услуги за опазване на околната среда за:
(в хил. лева)

*отвеждане и пречистване на отпадъчните води

*третиране на отпадъците

*почвата, подземните и повърхностни води

Време за попълване на отчета (минути)

БЕЛЕЖКИ ПО ОТЧЕТА:

I. РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДЪЛГ ОТРАПНИ МАТЕРИАЛНИ (ДМА) И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА										ДМИЛДВ
	ШИФЪР	ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДМА И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА к.1 = к.(2+5+6)	РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДМА ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА к.2= к.(3+4)	РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ		РАЗХОДИ ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ И ОСНОВЕН РЕМОНТ НА ДМА ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА	РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ			
				СТРОИТЕЛНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ И КОНСТРУКЦИИ, ЗЕМЯ, ПРОЕКТИРАНЕ, ДРУГИ	МАШИНИ, ПРОИЗВОДСТВЕНО ОБОРУДВАНЕ, АПАРАТУРА, ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА					
А	Б	к.1 = к.(2+5+6)	к.2= к.(3+4)	3	4	5	6			
	9999									
	1000									
	0200									
	0210						////////////////////			
	0211						////////////////////			
	0212						////////////////////			
	0213						////////////////////			
	0214						////////////////////			
	0220						////////////////////			
	0300									
	0400									
	0401						////////////////////			
	0402						////////////////////			
	0500						////////////////////			
	0510						////////////////////			
0520						////////////////////				
0600										
0700										
0710						////////////////////				
0720						////////////////////				
0800										
0900										
0910						////////////////////				
0911						////////////////////				
0912						////////////////////				
0913						////////////////////				
0914						////////////////////				
0915						////////////////////				
0916						////////////////////				
0921						////////////////////				
0922						////////////////////				
0920						////////////////////				
1010						////////////////////				
1011						////////////////////				
1012						////////////////////				
1100			////////////////////	////////////////////	////////////////////	////////////////////				
1400										

ВСИЧКО РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДМА И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	
РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДМА И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ: /0200+0300+0500+0600+0700+0800+0900+1010+1100+1400/	
ЗА ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ /0210+0220/	
Специализирани съоръжения (end-of-pipe) - /0211+0212+0213+0214/	
производствени пречиствателни станции за отпадъчни води	
селищни пречиствателни станции за битови отпадъчни води	
канализация	
други за отвеждане на отпадъчни води	
Интегрирани технологии (integrated technology)	
ЗА ОБОРОТНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ	
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ВЪЗДУХА /0401+0402/	
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)	
Интегрирани технологии (integrated technology)	
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ПОДЗЕМНИТЕ И ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ /0510+0520/	
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)	
Интегрирани технологии (integrated technology)	
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ	
ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ, ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ОБЕКТИ /0710+0720/	
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)	
Интегрирани технологии (integrated technology)	
ЗА ЛОВНО- И РИБНОСТОПАНСКИ МЕРОПРИЯТИЯ	
ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ /0910+0920/	
Специализирани съоръжения (end-of-pipe) /0911+...+0916+0921+0922/	
инсталации за оползотворяване на неопасни отпадъци	
инсталации за оползотворяване на опасни отпадъци	
дела за неопасни отпадъци	
дела за опасни отпадъци	
съоръжения за отстраняване, транспортиране и съхранение на неопасни отпадъци (съдове за събиране и съхранение, транспортни средства, бапирене, кантари и други)	
съоръжения за отстраняване, транспортиране и съхранение на опасни отпадъци (съдове за събиране и съхранение, транспортни средства, кантари и други)	
инсталации за обезвреждане на неопасни отпадъци, различни от дела	
инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци, различни от дела	
Интегрирани технологии (integrated technology)	
ЗА ЗАЩИТА ОТ ШУМА /1011+1012/	
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)	
Интегрирани технологии (integrated technology)	
ЗА НАУЧНО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ	
АПАРАТУРА ЗА МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ	

/ХИЛ.ЛВ/

¹ В кол. В се описват поредните номера на съоръженията от един и същи вид, напр. ш. 3111, 3112, 3113 .....3118.

IV. РАЗХОДИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ (ДМА) С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ИЗВЪРШЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА

ШИ-ФЪР	ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ДМА ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА	ОБЩО РАЗХОДИ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ГОДИНА	РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ (Тук не се включват ПЛАТЕНИ СУМИ КЪМ ВЪК ЗА ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ; ЗА УСЛУГИ ПО СЪБИРАНЕ И ИЗВОЗВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ФИРМИ И ТАКАСА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, те се разпределят САМО в раздел VI в ляво):						АМОРТИЗАЦИЯ	ИЗВЪРШЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ В НАТУРА	ЗАЕТИ ЛИЦА
			МАТЕРИАЛИ	ВЪНШНИ УСЛУГИ	ЗАПЛАТИ, СОЦ. ОСИГУРЯВАНЕ, НАДБАВКИ	ДРУГИ РАЗХОДИ (НЕ СЕ ВКЛЮЧВА БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ НА ПРОДАДЕНИ АКТИВИ)					
ХИЛ. ЛВ											
Б	к.1 = к.(2+7)	к.2 = к.(3+4+5+6)	3	4	5	6	7	8	БРОЙ		
А											
РАЗХОДИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ДМА С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ИЗВЪРШЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ: /0200+0300+0400+0500+0600+0700+0800+0900+1010+1100+1200+1300+1400+1500/											
1000											
ЗА ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ /0210+0220/											
0200											
0210											
0211											
0212											
0213											
0214											
0220											
ЗА ОБОРОТНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ											
0300											
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ВЪЗДУХА /0401+0402/											
0400											
0401											
0402											
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ПОДЗЕМНИТЕ И ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ /0510+0520/											
0500											
0510											
0511											
0512											
0513											
0514											
0515											
0516											
0517											
0518											
0520											
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ											
0600											
ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ, ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ОБЕКТИ /0710+0720/											
0700											
0710											
0720											
ЗА ЛОВНО- И РИБНОСТОПАНСКИ МЕРОПРИЯТИЯ											
0800											
ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ /0910+0920/											
0900											
0910											
0911											
0912											
0913											
0914											
0915											
0916											
0917											
0918											
0919											
0921											
0922											
0920											
ЗА ЗАЩИТА ОТ ШУМА /1011+1012/											
1010											
1011											
1012											
ЗА НАУЧНО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ											
1100											
ЗА ПРОСВЕТНА, ОБРАЗОВАТЕЛНА И ДРУГА ПОДОВНА ДЕЙНОСТ											
1200											
1300											
ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ											
1400											
МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ, АНАЛИЗИ И РАЗХОДИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА АПАРАТУРАТА											
ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТ											
1500											

1) На ш.0210 Специализирани съоръжения (end-of-pipe) (се включват всички разходи за дейности, свързани с отвеждане и пречистване на отпадъчни води, както и всички разходи за поддържане на специализираните съоръжения за отпадъчни води.

2) На ш.0211 производствени пречиствателни станции за отпадъчни води и ш.0212 селищни пречиствателни станции за битови отпадъчни води се включват разходите за дейност по пречистване на отпадъчни води, както и разходите за поддържане на пречиствателните станции.

3) На ш.0213 канализация се включват разходите за поддържане на канализацията.

4) На ш.0214 за отвеждане на отпадъчни води и други се включват разходите за дейност по отвеждане на отпадъчни води, както и разходите за поддържане на други съоръжения свързани с тази дейност.

V. ИЗТОЧНИЦИ НА СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ (ДМА) С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ИЗВЪРШЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ (РАЗПРЕДЕЛЯТ СЕ САМО РАЗХОДИТЕ ОТ РАЗДЕЛ II, К. 2 - ОБЩО РАЗХОДИ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ)

	ШИФЪР	ОБЩО	СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯ ФИРМИ И ДРУГИ ²	3	СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА НА МИНИСТЕРСТВА, ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ (ФИНАНСИРАНИ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ)	СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА НА ОБЩИНИТЕ (ОБЩИНСКИ БЮДЖЕТ)	ЦЕЛЕВИ СРЕДСТВА ЗА ОС. ПОЛУЧЕНИ ОТ ДЪРЖАВАТА (СУБСИДИИ)	НАЦИОНАЛНИ ФОНДОВЕ				ОПЕРАТИВ- НА ПРОГРАМА ОКОЛНА СРЕДА	ЗАЕМНИ СРЕДСТВА ОТ ИЗТОЧНИЦИ В СТРАНАТА (БЕЗ К.6,7,8)	СРЕДСТВА ОТ ЧУЖДЕСТРАННИ ИЗТОЧНИЦИ ¹	
								ПРЕДПРИЯТИЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОС (ПУДООС)	ДОВЕРИ- ТЕЛЕН ЕКОФОНД	ДРУГИ ФОНДОВЕ в т.ч. заемствени и други				БЕЗВЪЗ- МЕДНИ ПОМОЩИ	ЗАЕМНИ СРЕДСТВА
										6	7				
Б	Б	К.1=К.2+К.3+...+К.12	2			4	5								12
А															
ИЗТОЧНИЦИ НА СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ:															
/0200+0300+0400+0500+0600+0700+0800+0900+1010+1100+1200+1300+1400+1500/															
ЗА ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ /0210+0220/															
Специализирани съоръжения (end-of-pipe) - /0211+0212+0213+0214/															
производствени пречиствателни станции за отпадъчни води															
селищни пречиствателни станции за битови отпадъчни води															
канализация															
други за отвеждане на отпадъчни води															
Интегрирани технологии (integrated technology)															
ЗА ОБОРОТНО ВОДОСНАБДЯВАНЕ															
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ВЪЗДУХА /0401+0402/															
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)															
Интегрирани технологии (integrated technology)															
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ПОДЗЕМНИТЕ И ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ /0510+0520/															
Специализирани съоръжения (end-of-pipe) /0511....0518/															
Противоерозионни мероприятия															
Рекултивация на сметища и дела за отпадъци															
Рекултивация на други нарушени терени															
Почистване на замърсени земи															
Почистване на повърхностни и подземни води от замърсители															
Биологическа и интегрирана растителна защита															
Отводняване															
Други (напр. химическа мелiorация)															
Интегрирани технологии (integrated technology)															
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ															
ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ, ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ОБЕКТИ /0710+ 0720/															
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)															
Интегрирани технологии (integrated technology)															
ЗА ЛОВНО И РИБНОСТОПАНСКИ МЕРОПРИЯТИЯ															
ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ /0910+0920/															
Специализирани съоръжения (end-of-pipe) /0911....+0919+0921+0922/															
инсталации за оползотворяване на неопасни отпадъци															
инсталации за оползотворяване на опасни отпадъци															
дела за неопасни отпадъци															
дела за опасни отпадъци															
за отстраняване, транспортиране и съхранение на неопасни отпадъци															
за отстраняване, транспортиране и съхранение на опасни отпадъци															
предназначени за обществено ползване															
за поддържане на транспортни средства и други съоръжения за неопасни отпадъци															
за поддържане на транспортни средства и други съоръжения за опасни отпадъци															
инсталации за обезвреждане на неопасни отпадъци, различни от дела															
инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци, различни от дела															
Интегрирани технологии (integrated technology)															
ЗА ЗАЩИТА ОТ ШУМА /1011+1012/															
Специализирани съоръжения (end-of-pipe)															
Интегрирани технологии (integrated technology)															
ЗА НАУЧНО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ															
ЗА ПРОСВЕТНА, ОБРАЗОВАТЕЛНА И ДРУГА ПОДОБНА ДЕЙНОСТ															
ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ															
МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И РАЗХОДИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА АПАРАТУРАТА															
ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТ															

1) ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ И ДРУГИ.

2) Попълват се средствата на предприятия, фирми и други (вкл. и фирмите, на които общините отпускат средства, за извършване на дейности по околната среда, по предварително сключен договор - за почистване, отстраняване, обезвреждане на отпадъци и др. подобни дейности). Тези средства не се финансират от Републикански бюджет.

VI. Платени суми към ВИК за извършени услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчните води;
платена годишна такса за битови отпадъци към общините и платени суми към фирми (специализирани производители)
за извършените от тях услуги, свързани със събирането и извозването на отпадъците

ТЕЗИ СУМИ НЕ ТРЯБВА ДА СЕ ВКЛЮЧВАТ В РАЗДЕЛ II, В ОБЩИТЕ РАЗХОДИ, РАЗПРЕДЕЛЕНИ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ.
ТЕЗИ СУМИ СЕ ОПИСВАТ САМО В РАЗДЕЛ VI В ЛЕВОВЕ

Тук не се включват платени такси към МОСВ, ПУДООС, Басейнови дирекции и други институции – напр. по съответните закони за околната среда, като Закон за водите, Закон за управление на отпадъците, Закон за атмосферния въздух и други

Моля да се има предвид, че разходите се записват без ДДС, ако то подлежи на възстановяване.

/ЛЕВОВЕ/

	ШИФЪР	ОБЩО ПЛАТЕНИ СУМИ ЗА ИЗВЪРШЕНИ УСЛУГИ, СВЪРЗАНИ С ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, СЪБИРАНЕ И ИЗВОЗВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ТАКСА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (без ДДС)	ЗА СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ЗА ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, ТАКСА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	
			ОТ КОЛОНА 1: Платени суми към фирми за извършени от тях услуги (отвеждане и пречистване на отпадъчни води и събиране и извозване на отпадъци), не се включват таксите платени на държавните институции и общините	ОТ КОЛОНА 1: Платени суми и такси към обществения сектор (общини) за извършени услуги (отвеждане и пречистване на отпадъчни води, събиране и извозване на отпадъци, такса за битови отпадъци)
		ЛЕВОВЕ		
A	Б	1=к.2+к.3	2	3
ОБЩО ПЛАТЕНИ СУМИ: /0200+0900/	1000			
ПЛАТЕНИ СУМИ КЪМ ВИК ЗА ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ	0200			
ПЛАТЕНИ СУМИ ЗА ОТПАДЪЦИ	0900			
от тях: Платена годишна такса битови отпадъци към общините	0901			

ЗАБЕЛЕЖКА: На ш. 0900 освен годишната такса за битови отпадъци се включват и платените суми от стопанските субекти към специализираните фирми за поставяне на индивидуални контейнери, извозване на отпадъци и други подобни.

Общините записват сумите, които са платили като стопански субект, а не платените суми за сметосъбиране и сметоизвозване на територията на населените места. Тук не се записват и получените приходи от годишна такса битови отпадъци от фирмите и гражданите.

Ако платените суми са към частно В и К, се попълва кол.2, ако В и К е общинско или държавно се попълва кол. 3.

VII. ПРИХОДИ ОТ СТРАНИЧНИ ПРОДУКТИ, ПОЛУЧЕНИ ОТ ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА

В този раздел се включват само тези приходи от странични продукти, които са получени от дейности, свързани с околната среда

Пример за използване на странични продукти в предприятието е генерирането на енергия и материали, получени, в резултат на третиране на отпадъци (биогаз от сметища).

Тези приходи от продажба на странични продукти в повечето случаи са характерни за икономически дейности с отраслова класификация КИД 36,37,38,39

/ХИЛ.ЛВ/

ДЕЙНОСТИ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА	ШИФЪР	ПРИХОДИ ОТ СТРАНИЧНИ ПРОДУКТИ (ПОЛУЧЕНИ В РЕЗУЛТАТ ОТ ДЕЙНОСТИ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА)
ОБЩО /2001+...+2006/	2000	
ОТ ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ	2001	
ОТ ОПАЗВАНЕ НА ВЪЗДУХА	2002	
ОТ ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ПОДЗЕМНИТЕ И ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ	2003	
ОТ ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ И ОБЕКТИ	2004	
ОТ ОТПАДЪЦИТЕ	2005	
ДРУГИ	2006	

Приходи от странични продукти – приходите се посочват само ако тези продукти не са основен източник на доход за предприятието.

Виж по-подробно в указанията.

VIII. ЕКОЛОГИЧНИ ГЛОБИ И САНКЦИИ

/ХИЛ.ЛВ/

	ШИФЪР	ИЗПЛАТЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ГЛОБИ И САНКЦИИ /чл.чл. 69 и 70) от ЗООС/	ДРУГИ ИЗПЛАТЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ГЛОБИ И САНКЦИИ
ОБЩО /1701+1702+.....+1707/	1700		
ЗА ВОДИТЕ	1701		
ЗА ВЪЗДУХА	1702		
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ПОДЗЕМНИТЕ И ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ	1703		
ЗА ОТПАДЪЦИТЕ	1704		
ЗА ШУМА	1705		
ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ	1706		
ДРУГИ	1707		

IX. ДАНЪЦИ И СУБСИДИИ ВЪРХУ ПРОИЗВОДСТВОТО И ВЪРХУ ПРОДУКТИТЕ

	ШИФЪР	ХИЛ.ЛВ
Данъци върху продуктите	3000	
Други данъци върху производството	3001	
Субсидии върху продуктите	3002	
Други субсидии върху производството	3003	

БЕЛЕЖКИ ПО ОТЧЕТА:

_____

СЪСТАВИТЕЛ: .....

Дата .....

РЪКОВОДИТЕЛ: .....

/трите имена, тел.:/

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ: .....

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

УКАЗАНИЯ

ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА "ОТЧЕТ ЗА РАЗХОДИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА 2018 ГОДИНА" /ФОРМУЛЯР "ООС - РАЗХОДИ"/

В съответствие с изискванията на Закона за статистиката Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 81 от 2005 г; Доп. - ДВ, бр. 98 от 2008 г.)(1) получаваните и събираните при статистическите изследвания индивидуални данни са статистическа тайна и могат да се използват само за статистически цели

С Формуляр «ООС - Разходи» се събира информация за разходите за опазване и възстановяване на околната среда, съгласно Закона за счетоводството и Националния сметкоплан.

Попълва се от стопански субекти, които са изразходвали средства за Дълготрайни материални и нематериални активи за околната среда (ДМА-ЕП и ДНА-ЕП):

- ново строителство;
- реконструкция и основен ремонт;
- поддържане и експлоатация на ДМА - ЕП;
- мероприятия за околната среда;
- платени такси (вкл. такса за битови отпадъци) и суми за извършени услуги (напр. към ВиК) в области, свързани с околната среда.

Не се включват разходите за опазване на здравето и безопасността на работното място.

Ако отчетната единица, участва в мероприятия за околната среда с други стопански субекти, то тя попълва данни само за дяловото си участие.

ПОПЪЛВАНЕ НА ТИТУЛНАТА ЧАСТ:

Брой на заетите.

Данните се вземат от годишния отчет за заетите лица, средства за работна заплата и други разходи за труд.

Брой на заетите с дейностите по опазване на околната среда през годината:

Включва лица на пълна и частична заетост (под 50% от времето) по дейности за околната среда. Времето на лицата с частична заетост се преизчислява към времето на лицата с пълна заетост, като сумата от отработените часове или дни се делят на общата сума от работни часове/дни за годината. Резултатът се закръглява на цяло число.

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА РАБОТНАТА ЧАСТ

Отчетът се попълва в хил. лева и в левове (само за раздел VI), цели числа. (не трябва да се допуска въвеждането на числа с десетичен знак и знаци след десетичната запетая).

I РАЗДЕЛ. Разходи за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи с екологично предназначение през отчетната 2018 година.

1. На ред с ш. 9999 се попълват ОБЩИТЕ разходи на стопанските субекти за придобиване на дълготрайни активи през годината, разпределени по колони според вида и предназначението им.

Ако стопанският субект **няма** направени разходи за придобиване на ДМА и ДНА с ЕКОЛОГИЧНО предназначение (ш. 1000), то този **ред ш. 9999 не се попълва**.

2. На ш. 1000 и следващи шифри се попълват само разходите за придобиване на дълготрайни активи с ЕКОЛОГИЧНО предназначение (Номенклатура на ДМА-ЕП), разпределени по колони според вида и предназначението им. Включват се разходи за придобиване на сгради, съоръжения, други ДМА и земи.

В колона 6 на раздела се включват разходите за придобиване на нематериални активи - продукти от развойна дейност, концесии, патенти и други права и активи.

II. РАЗДЕЛ. Разходи за придобиване на ДМА-ЕП по обекти. Активите се вписват ПОИМЕННО и със съответния шифър от Номенклатурата на ДМА-ЕП.

Съгласно Регламент 295/2008 за Структурната бизнес статистика (SBS), съоръженията за опазване на околната среда се разделят на два вида:

специализирани съоръжения за околната среда (end-of-pipe) - включват се съоръжения, които не участват в производствения процес и служат само за намаляване на замърсяването, което е резултат от производството.

интегрирани технологии (integrated technologies) - елементи на производствения процес/технологии, в резултат на които се постига по-малко замърсяване на околната среда в сравнение с други подобни. Често оборудването е напълно интегрирано в производствения процес и не може да се идентифицира като отделен компонент. В този случай се отчита само оценен дял от общата инвестиция, свързан с избора на технология, по-щадяща околната среда. В случаите, когато се модифицира вече съществуваща пречиствателна станция, екологичните инвестиции ще са равни на общия размер на разходите за приспособяване на съоръженията към екологичните изисквания.

Когато интегрираните съоръжения се разпределят по направления - води, въздух и други, се вписва общата стойност на всички съоръжения от този вид на съответния шифър.

Например: за ш. 002, ако има - биологическа почистваща система и катализатор за пречистване на азотни окиси (NOx), се вписва общата стойност на съоръженията.

11. В кол. **А** на раздела се записва точното наименование на обекта /ДМА - ЕП/, в кол. **Б** - шифъра съобразно Номенклатурата на дълготрайните материални активи и в кол. **В** се описват поредните номера на съоръженията от един и същи вид.

12. В кол. 1 се вписва шифър по ЕКАТТЕ за местонамирането на обекта /вписването се извършва от ТСБ/.

13. В кол. 3 се попълват средствата, изразходвани от началото на строежа.

14. В кол. 4 се попълват разходите за придобиване на ДМА - ЕП през съответната година. Данните в колоната трябва да са равни на данните в раздел I., кол. 2 както общо, така и по отделни компоненти на околната среда. **Да се следят внимателно обектите и да се сравняват с предходната година тези, които още не са въведени в действие. Да се опишат причините, поради които даден обект не е отчетен.**

III РАЗДЕЛ. Описват се Източниците на средства за финансиране на разходите за придобиване на ДМА и ДНА.

По редовете се попълват данни за разходите разпределени по шифрите, описани в I раздел, разпределени по колони според източника на финансиране. В кол. 5 се отчитат само субсидии, получени от държавата за околната среда (изключват се тези без целево предназначение - например: енергийни данъци).

V РАЗДЕЛ. Източници на средства за финансиране на разходите за поддържане и експлоатация на ДМА с екологично предназначение и извършените мероприятия.

По редовете се попълват данни на разходите разпределени по шифрите, описани в IV раздел кол.2 (Общо разходи по икономически елементи), разпределени по колони според източника на финансиране. В кол. 5 се отчитат само субсидии, получени от държавата за околната среда (изключват се тези без целево предназначение - например: енергийни данъци).

Бележки за III РАЗДЕЛ и V РАЗДЕЛ.

Да не се допуска повторно броене, например ако даден приходоизточник фигурира сред приходните форми на други източници за финансиране. Например, средствата, отпуснати под формата на заеми от банки, от различни фондове като "Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда", "Доверителен", не са собствени средства и не трябва да се отчитат в колони 2, 3 и 4.

IV РАЗДЕЛ. Разходи за поддържане и експлоатация на дълготрайните материални активи с екологично предназначение и извършените мероприятия през отчетната 2018 година

1. На ред ш.1000 се попълват ОБЩИТЕ разходи за поддържане на ДМА-ЕП и извършените мероприятия за опазване на околната среда, разпределени по икономически елементи в съответните колони.

В тези разходи **НЕ** се включват платените суми от стопанските субекти към ВиК за извършени услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, платената годишна такса за битови отпадъци към общините и платените суми към фирми (специализирани производители) за извършените от тях услуги, свързани със събирането и извозването на отпадъците.

2. На следващите редове сумата от ред 1000 се разпределя по направления за околната среда.

Бележка: В кол. 6 се включват други разходи без балансова стойност на продадени активи. В кол. 7 се отчита амортизацията (тя не се счита като разход за околната среда, но е необходим елемент при съставянето на сметките за разходите за околната среда). В кол. 8 се отчита обемът на извършените мероприятия в натурално изражение /декари/. Това са случаите, когато са изразходвани средства за мероприятия с шифри от 0512, 0513, 0514.

В кол. 9 се отчитат заетите лица, за които има извършени разходи за работна заплата по съответните направления за околната среда - въздух, отпадъчни води, отпадъци и други. Ако има данни по повече от едно направление за околната среда, а има само един зает - цялата му заплата се записва само срещу едно направление за околната среда.

VI. РАЗДЕЛ. Платени суми към ВиК за извършени услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчните води; платена годишна такса за битови отпадъци към общините и платените суми към фирми (специализирани производители) за извършените от тях услуги, свързани със събирането и извозването на отпадъците през отчетната година. Тези платени суми и такси се описват **САМО в РАЗДЕЛ VI. Те не участват в РАЗДЕЛ II** и не са елемент от общите разходи, разпределени по икономически елементи.

Данните се попълват **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** в **ЛЕВОВЕ** от всички стопански субекти, които са платили през съответната отчетна година суми:

- към ВиК за извършени услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчните води;
- платена годишна такса за битови отпадъци към общините;
- платени суми към фирми (специализирани производители) за извършените от тях услуги, свързани със събирането и извозването на отпадъците.

Забележка: Общините включват само платената от тях такса за битови отпадъци за всички ДМА, за които те са отговорни (вкл. училища, здравни заведения и други). Общините не трябва да отчитат платените от граждани и фирми суми за такса битови отпадъци.

Разходите се записват без ДДС, ако то подлежи на възстановяване.

В РАЗДЕЛ VI **не се включват платени такси** към МОСВ, ПУДООС, Басейнови дирекции и други институции - напр. по съответните закони за околната среда: Закон за водите - за ползване на воден обект и други; Закон за управление на отпадъците, Закон за управление на атмосферния въздух и други подобни.

VII РАЗДЕЛ. Приходи от странични продукти получени от дейности, свързани с околната среда. Понякога при дейностите свързани с опазване на околната среда се произвеждат странични продукти, които имат икономическа стойност. Те биха могли да бъдат продадени и да генерират допълнителни приходи, или да се използват вътрешно в предприятието и да доведат до намаляване на неговите разходи.

Приходите от продажба на странични продукти могат да се посочат само ако тези продукти не са основен източник на доход за предприятието, напр. - продажба на гипс от газови филтри на високи комини, продажби на утайки от пречистването на отпадъчни води, приходи от използването на инсталации за изгаряне и други подобни.

Пример за използване на странични продукти в предприятието е генерирането на енергия и материали, получени, в резултат на третиране на отпадъци (биогаз от сметища).

Тези приходи от продажба на странични продукти в повечето случаи са характерни за икономически дейности с отраслова класификация КИД 36,37,38,39.

Приходите от странични продукти са равни на сумата от стойността на продажбите на тези продукти и от стойността на продуктите, чрез които се намаляват разходите на фирмите (ако се използват вътрешно).

VIII РАЗДЕЛ. Екологични глоби и санкции.

На първи ред ш. 1700, се попълват общите разходи за глоби и санкции, разпределени по колони:

- съгласно чл.69 и 70 от Закона за опазване на околната среда, (Изм.-ДВ, бр.77 от 2005 г.),
- други за нарушения на закони и подзаконовни актове във връзка с околната среда.

IX РАЗДЕЛ. Данъци и субсидии върху производството и продуктите.

Тези показатели не са свързани пряко с опазването на околната среда, но са необходими за съставянето на сметките за разходите за околната среда.

Данъци върху продуктите - това са плащания към държавата, които се налагат в зависимост от обема и стойността на произвежданите стоки и услуги /за единица от дадена стока или услуга/. **Такива са:** данъци и мита върху вноса; други данъци върху продуктите - акцизи и данъци върху потреблението от сделки в страната, държ. таксови марки, данъци върху финансови и капиталови разходи, данъци при регистриране на МПС, данъци върху застрахователни премии, данъци върху общите продажби или оборота, данъци върху лотария, хазарт и други; ДДС - деклариран за възстановяване минус възстановени.

Други данъци върху производството - това са плащания към държавата, произтичащи от производствения процес, но които не зависят от обема и стойността на произвежданите стоки и услуги.

Такива са: данъци върху земя; сгради или др. конструкции, данъци върху използването на дълготрайни активи; данък върху социалните разходи; данъци върху международни операции; бизнес и професионални лицензи; данъци върху замърсяванията на околната среда и други.

Не се включват: данъци върху вноса и износа, данъци върху дохода, данъци върху продуктите и други подобни.

Субсидии върху продуктите - плащания от страна на държавата, в зависимост от обема и стойността на произвежданите стоки и услуги за покриване на цената на произведените стоки и услуги.

Други субсидии върху производството - плащания от страна на държавата, независимо от обема и стойността на произвежданите стоки и услуги за покриване на текущите разходи.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПОЯСНЕНИЯ КЪМ РАЗДЕЛИТЕ

В ш.0200 за I,II,III и IV раздели, и ш. 2001 за VIII раздел да се имат предвид направените разходи **само за отвеждане и пречистване на отпадъчни води**, независимо че по програма „Околна среда” се изразходват средства и за водоснабдяване с питейна вода.

В ш. 0213 - в Раздел I се включват разходите на фирмите за изграждане на канализация. В Раздел II се включват разходите на фирмите за поддържане на канализацията.

В ш. 0214 - в Раздел I се включват разходите на фирмите за изграждане на други съоръжения за отвеждане на отпадъчни води. В Раздел IV се включват разходите на фирмите за отвеждане на отпадъчните води, както и всички разходи за поддържане на съоръженията различни от по-горе описаните.

В ш. 0300 (**за оборотно водоснабдяване**) се посочват основно разходи на фирми, които извършват производствена дейност. Оборотното водоснабдяване представлява повторно използване на промишлени отпадъчни води след тяхното охлаждане или пречистване до необходимата степен. В резултат на това се намаляват потребностите от чиста прясна вода и се опазват водните ресурси от замърсяване. **На този ред не трябва да се отчитат разходи, свързани с водоснабдяване**

В ш.0600 на I раздел се попълват разходите за придобиване на активи, съоръжения и други, свързани с лесоустройствени и други проекти, а във IV раздел се включват разходите за защита на горските ресурси от болести, вредители и пожари, както и разходите за проведените санитарни сечи. Не се включват разходите за мероприятия в горския фонд - рекултивация и т.н., които се отчитат на редове ш. 0511-0518. В Номенклатурата на дълготрайните материални активи за опазване на околната среда активите, съоръженията и други подобни за опазване на горите са записани с код 900.

В ш. 0515 се включват всички разходи за съоръжения/мероприятия за намаляване на замърсяването на повърхностни и подземни води. Например: намаляване обема на замърсяващи материали в повърхностните, подземните води и морето, почистване след допълнително замърсяване поради авария (събиране на замърсители, прилагане на химически реагенти, почистване на нефтени разливи).

В ш.0700 на I раздел се включват разходите за придобиване на ДМА за опазване на биоразнообразието и защитените територии, защитените зони и обекти, а в раздел IV за извършените мероприятия.

В ш.0800 на IV раздел не се включват разходите за мероприятия с промишлени цели (рибни запаси и др.)

В ш. 0917 - се включват разходите на фирмите и общините за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

В ш. 0918 - се включват разходите на фирмите и общините за поддържане на транспортни средства и други съоръжения за неопасни отпадъци.

В ш. 0919 - се включват разходите на фирмите и общините за поддържане на транспортни средства и други съоръжения за опасни отпадъци.

В ш.1100 на I раздел се включват разходите за лицензи, патенти и други, а в раздел IV-за научноизследователска и развойна дейност, свързана опазване на околната среда (код 702 на отчета за научноизследователската и развойна дейност, включен в Годишен отчет на Нефинансови предприятия /комплект/. Това са разходите за НИРД, свързани с осъществяване на контрол над замърсяването, идентифициране на източниците и причините за замърсяване, неговото разпространение и влияние върху флората, фауната, микроорганизмите и биосферата; създаване на устройства за следене и измерване на всички видове замърсявания; превенция и премахване на замърсяването и др.

В ш.1300 на IV раздел се включват изплатените суми за работна заплата, социални осигуровки и надбавки на заетия персонал в административните дейности пряко ангажирани в областта на околната среда, вкл. МОСВ, ИАОС, РИОСВ, РЗИ, ДИК и други.

В ш.1400 на I раздел се включват разходите за придобиване на апаратура за мониторинг и контрол, а за IV раздел се включват, както разходите за поддържане на апаратурата за мониторинг и контрол, и анализи и заплатите на персонала зает с тази дейност.

В ш.1500 на IV раздел се включват изплатените суми за експертизи и оценки свързани с опазването на околната среда - ОВОС и оценка за съвместимост. Оценката за съвместимост се изготвя в съответствие с разпоредбите на „Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони” (Приета с ПМС № 201 от 31 август 2007 г., Обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г.).

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ОФОРМИТЕЛНАТА ЧАСТ

Изготвеният отчет се подписва от ръководителят и главният счетоводител на отчетната единица, подпечатва се и се изпраща в Статистическия отдел към съответното ТСБ. Изготвилите отчета лица носят отговорност за достоверността на информацията съгласно Закона за статистиката (вж. ДВ. бр. 57/25.06.1999; доп. - ДВ. бр.98/2008).

НОМЕНКЛАТУРА
НА ДЪЛГОТРАЙНИТЕ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ ЗА ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ СЪОРЪЖЕНИЯ (END-OF-PIPE)

Съоръжения, инсталации и оборудване за отпадъчни води

Съоръжения за пречистване на отпадъчни води

- 111 Каломаслоуловители
- 112 Утаители
- 113 Септични ями, резервоари
- 114 Двуетажни утаители /емшери/
- 115 Хвостохранилища
- 116 Съоръжения и устройства за събиране на отпадъци от акваторията на пристанищата, вкл. плаващи средства - събирачи
- 120 Производствени пречиствателни станции за отпадъчни води
- 121 Селищни пречиствателни станции за битови отпадъчни води
- 122 Станции за контрол и регулиране на отпадъчни води и мощности за временното им акумулиране /в случай на аварийно изхвърляне на замърсители и повишаване концентрациите им на ПДК / с последващото им прехвърляне в пречиствателни станции.
- 123 Канални помпени станции
- 125 Канализационна мрежа (довеждащи канализационни колектори)
- 130 Други съоръжения, инсталации и оборудване за отпадъчните води

За обратно водоснабдяване

- 210 Системи за обратно водоснабдяване
- 220 Пречиствателни съоръжения в системите за обратно водоснабдяване

Съоръжения, инсталации и оборудване за опазване чистотата на атмосферния въздух /без тези, предназначени за опазване чистотата на въздуха в работните помещения/

- 311 Утаителни камери
- 312 Прахоуловители с отражателна преграда или жалюзийна решетка
- 313 Сухи циклони
- 314 Батерийни циклони/мултициклони/
- 315 Вентилаторни прахоуловители
- 316 Ръкавни/тъканни/филтри
- 317 Слоести/наситни/филтри
- 318 Сухи електрофилтри
- 319 Мокри електрофилтри
- 320 Скрубери без пълнеж
- 321 Скрубери с пълнеж
- 322 Мокри циклони
- 323 Турболентни прахоуловители /тръби Вентури/
- 324 Барботажни прахоуловители
- 325 Пеновихрови прахоуловители /ПВП/
- 326 Други съоръжения за улавяне или обезвреждане на аерозоли
- 330 Абсорбционни инсталации
- 331 Адсорбционни инсталации
- 332 Термични инсталации
- 333 Каталитични инсталации
- 334 Други съоръжения за улавяне или обезвреждане на вредни газови компоненти
- 340 Газификация и други алтернативни източници на енергия
- 341 Сeroочистващи инсталации
- 342 Други съоръжения, инсталации и оборудване за опазване чистотата на атмосферния въздух

Съоръжения за опазване на почвата, подземните и повърхностните води

- Съоръжения с противоерозионно предназначение
- 411 За корекции на реки и пороища
- 412 Прагове
- 413 Баражи
- 415 Съоръжения за отводняване на заблатени земи

- 416 Съоръжения за съхраняване на торове, препарати от растителна защита и за предпазване от засоляване на почвата.
- 420 Други съоръжения за опазване на почвата и водите /вкл.биолинии за производство на биоагенти за биологическа защита/

Съоръжения за опазване на биоразнообразието, защитените територии, зони и обекти

- 450 Посетителски центрове, свързани с дейността по опазване на биологичното разнообразие
- 451 Други съоръжения свързани с опазването на биологичното разнообразие и защитените природни обекти

Съоръжения за отглеждане на дивеч и развъждане на риба

- 510 Волиери за доотглеждане на ловни и други диви животни
- 512 Сеновали
- 513 Дивечови огради
- 514 Риболовни
- 515 Отрасни басейни за отглеждане на рибата
- 516 Инкубатори
- 517 Други съоръжения за отглеждане на дивеч и развъждане на рибата

Съоръжения и инсталации за обезвреждане и оползотворяване на отпадъците

- Инсталации за обезвреждане и оползотворяване на неопасни отпадъци
- 611 Инсталации за физико-химична обработка
- 612 Инсталации за изгаряне на битови отпадъци
- 613 Инсталации за изгаряне на производствени отпадъци
- 614 Инсталации за биологична обработка
- 615 Други съоръжения, инсталации и активи за обработка
- Инсталации за обезвреждане и оползотворяване на опасни отпадъци
- 621 Инсталации за физико-химична обработка
- 622 Инсталации за термична обработка
- 623 Инсталации за биологична обработка
- 624 Инсталации за обработка на радиоактивни отпадъци
- 625 Други съоръжения, инсталации и активи за обработка
- Инсталации за отстраняване и съхранение на отпадъци
- 631 Съоръжения (депа) за обезвреждане на неопасни отпадъци
- 632 За отстраняване, транспортиране и съхранение на неопасни отпадъци (съдове за събиране и съхранение, транспортни средства, балиране, кантари и други)
- 633 Съоръжения (депа) за обезвреждане на опасни отпадъци
- 634 Подземни хранилища за опасни отпадъци
- 635 За отстраняване, транспортиране и съхранение на опасни отпадъци (съдове за събиране и съхранение, транспортни средства, кантари и други)
- 636 Сгуротвали

Съоръжения и уреди, предназначени за защита от шума /без тези, предназначени за намаляване на шума и вибрациите в работните помещения/

- 710 Шумозащитни екрани
- 711 Други съоръжения, предназначени за защита от шума

Съоръжения за мониторинг и контрол

- 800 Съоръжения за мониторинг и контрол - измервателни уреди и лаборатории за контрол на качеството на водите, на въздуха, на шума и на почвата /без тези за опазване чистотата на въздуха и намаляване на шума и вибрациите в работните помещения/.

За опазване на горите

- 900 Активи, съоръжения и други за опазване на горите.

ИНТЕГРИРАНИ ТЕХНОЛОГИИ (INTEGRATED TECHNOLOGY)
(ОРИЕНТИРОВЪЧЕН СПИСЪК)

Шифър

001 ВЪЗДУХ

Замяна и струйна помпа (инжектор) с вакуумна помпа.
Биологическа почистваща система
Каталитичен обмен/каталитично пречистване
Катализатор за пречистване на азотни окиси (NOx)
Смяна на охлаждаща система с непряк хладилник
Промяна на хладилен агент в хладилни и климатични инсталации
Промяна на пожарогасители/противопожарна инсталация
Замяна на твърди горива с течни
Замяна на течни горива с природен газ и други газови горива
Замяна на твърди, течни и газови горива с електричество
Контрол на горивните процеси с оглед намаляване емисиите от въглеродни и азотни окиси
Повторна употреба на отработени газове като средство за преотвратяване и редуциране на емисии в атмосферата
Замяна на почистващи/обезмасляващи реагенти и разтворители с вода или други по - безвредни
Въвеждане на електростатично боядисване с по-малък разход на бои и лакове
Реконструкция на вентилационна инсталация и на инсталация за пречистване на въздух в секция за лакиране и боядисване
Преминаване към бои на водна основа
Включени процеси с технологии за обработка с биомаса (газификация на биомаса)
Извънредни разходи за специални принадлежности (в това число кранове и вентили, заварени шевове вместо фланци, пломбирани шахти на помпи)
Плаващи покривала и покрития за резервоари и за други зони за съхранение вкл. за намаляване на изпаренията
Капитална реконструкция на пещ с оглед по-добро горене
Подобряване на термоизолация на пещи и други
Инсталиране на шумозаглушителни прегради
Съоръжения за контролни измервания на емисиите
Използване на инсталация за водно рязане
Оборудване и инсталации за кондензация на пара и за охлаждане на вода, изпусната от парни котли
Други

002 ВОДИ

Сепарация на метали, фосфати и флуориди чрез йонизация
Оборудване и инсталации за кондензация на пара и за охлаждане на вода, изпусната от парни котли
Охлаждащи колони, при необходимост от редуциране термалното замърсяване, в т. ч. всички допълнителни съоръжения, предназначени за редуциране на аерозолното разпръскване (тези разходи не се включват, ако са свързани с пестене на вода/питейна вода, в случай, че целят увеличаване на рентабилността)
Охлаждащи съоръжения за вода, изпусната от кранове на парни котли и за кондензат от пара
Оборудване за почистване и улавяне на изпускания и течове
Плаващи прегради
Оборудване за откриване на изтичания
Буферни басейни и други съоръжения за съхраняване на отпадъчни води с оглед избягване на пикови изпускания или пикови натоварвания
Изграждане на отделни канализационни системи или на водни/водоохлаждащи системи за по-ефективно третиране на отпадъчни води (само извънредни разходи)
Оборудване за намаляване на потреблението или за повторно използване на вода
Филтър за охлаждащи води
Промяна в технологиите за миене
Оборудване за РН-управление на химикали за утаяване
Инсталиране на маслени сепаратори, като част от технологическия процес
Инсталиране на топлообменник
Инвестиции във фургоны, съдържащи канализационно оборудване
Система за управление на централна пречиствателна инсталация
Измервателно оборудване за измерване на потоци
Програмиране на система за контрол и оборудване за дозиране на добавки
Пречистване на охл./смазваща течност при рязане
Реконструкция (капитален ремонт) на тръбопроводна система, водещ до намаляване на загубите
Редуцирано изпускане на азот в отпадъчни води
Резервоари за съхранение на технологична вода
Вакуумна дестилация на вода за промиване
Преминаване към затворени оборотни системи за водно охлаждане за предпазване от и за редуциране на термалното замърсяване

Преминаване към системи за въздушно охлаждане за предпазване и за редуциране на термалното замърсяване на мястото на системите за водно охлаждане

Прилагане на по-скъпи, но по-малко замърсяващи процеси/производствени процеси

Климатично контролирано оводняване на дървен материал с рециклиране

Дейонизация на техническа вода с цел редуциране концентрацията на химикали

Включена система за вода за промиване при проявяване на филми

Включена водна система за техническа вода

Смяна на машина за миене/пране с по-малък разход на вода

Допълнителни разходи за специални принадлежности (в това число за изключватели и клапани, заваръчни шевове вместо фланци, плътно затворени помпени шахти)

Допълнителни разходи за въздушно охлаждане в добавка към водното охлаждане (ако има за цел да ограничи термалното замърсяване)

Допълнителна поддръжка (напр. почистване) на системи за водоохлаждане, в случай че не се разрешава хлориране на охлаждащата вода по екологични причини

Инсталация за извънредно подаване на кислород

Допълнителна помпена инсталация в съществуващи инсталации за намаляване на температурата за изтичащи течности (ако има за цел да ограничи термалното замърсяване)

Инсталация за циркулационен резервоар за студена вода при точково заваряване

Техническа вода за пречистване при миене с използване на основи

Оборудване за преотвратяване образуването на утайки в линия за Ni/Cr

Преминаване към технологии с намалена (или без) употреба на калиев цианид и други токсични съединения

Ултравиолетово осветление за намаляване нарастването на бактериите във водите

Други

003 ОТПАДЪЦИ

Намаляване на използваните суровини с цел да се намали количеството на отпадъците

Повторна употреба на отпадъчни материали в процеса на производството

Оборудване за намаляване разпръскването на частици от вятър

Почистване на масла от прокатен стан

Оборудване за пречистване и повторна употреба на масла в технологическия процес.

Рециклиране на емулсии при рязане

Употреба на амбалаж за многократно използване.

Преминаване към кабели без ПВЦ във вътрешността на осветителни тела

Други

004 ПОЧВА, ПОДЗЕМНИ И ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Оборудване и мерки за недопускане на изтичане на вода до почвата - използване на покрития за дъна на басейни и др.

Специализирани системи/дренажи/ за отвеждане на води и газове, които имат за резултат намалено замърсяване на почвата.

Мерки и оборудване за намаляване потреблението на подземните води

Мерки и оборудване за анализ, измерване и мониторинг на нивата на замърсяване в почвата, подземните и повърхностните води

Екстракция на замърсители чрез разтворител или вакуумна екстракция на замърсители

Съоръжения за резервоари и тръби за подземно полагане, напр. електростатична (катодна) защита за опазване на почвите, подземните и повърхностните води, без удължаване периода на използване)

Премахване на подземни резервоари и тръбопроводи с оглед опазване на почвата или на подземните води

Превозни средства, задвижвани с електричество

Защитна преграда около резервоари за горива и химикали

Други

005 ШУМ И ВИБРАЦИЯ

Фундамент, предназначен за намаляване на вибрациите

Пещи и компоненти с ниски нива на шумови емисии

Двигатели с по-ниско ниво на шум

Горелки с ниско ниво на шум

Други

006 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ И ОБЕКТИ

Закупуване на земя за цели, свързани с опазването на природата

Схеми за повторно залесяване с цел опазване на видовете

Рехабилитация на ландшафта след добив на пясък, скален материал и други минерали.

Засаждане на дървесни пояси и пояси от храсти около периметъра на фабрики и бизнес постройки

Адаптиране на високи строежи за предотвратяване на сблъсък с летящи птици

“Зелени” пояси и земни прегради, задължителни около местонахождението на фабрики и индустриални паркове

Реконструкция на ландшафта (напр. на кариери)

Ясно обозначаване на електропроводи за предотвратяване на сблъсък с птици

Други